

ЯКІСНА ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК НАГАЛЬНА ВИМОГА СУСПІЛЬСТВА

Підготовка викладачів іноземних мов нової генерації в контексті гуманізації і демократизації освіти України набуває особливого значення на сучасному етапі розвитку світового співтовариства. Для сучасної мовної освіти характерні міждисциплінарна інтеграція, багаторівневність, варіативність, орієнтація на міжкультурний аспект володіння іноземною мовою. Оволодіння іноземними мовами є джерелом поліпшення взаєморозуміння і співробітництва, сприяння спілкуванню і взаємодії, відкриття можливостей професійної мобільності, працевлаштування, освіти, доступу до інформації. В сучасних умовах різко підвищилася потреба у фахівцях, які б добре володіли іноземними мовами як засобом міжкультурного спілкування. Розширення міжнародних зв'язків між країнами вимагає осучаснення методичної підготовки викладача іноземних мов.

Багато відомих вітчизняних і зарубіжних учених зробили вагомий науковий внесок, який сприяв розв'язанню проблеми методично-професійної підготовки викладачів іноземних мов (Бігич О.Г., Борецька Г.Б., Волкова Н.П., Гринько В.О., Драйден Гордон, Майєр Н.В., Ніколаєва С.Ю., Полат Є.С., Сухих О.В. та ін.).

Проблема професійно-методичної підготовки викладача іноземних мов стає особливо гостро, оскільки в світі змінився соціально-культурний контекст вивчення іноземних мов. Стало можливим залучення до безпосереднього і опосередкованого (через Інтернет) спілкування великої кількості людей різних переконань, інтересів, віку, професій, що зумовило посилення мотивації до вивчення мов міжнародного спілкування.

Провідним принципом державної освітньої політики і важливою умовою модернізації системи освіти є підготовка педагогічних і науково-педагогічних працівників, їх

професійне вдосконалення, створення умов для розвитку і самореалізації особистості, що передбачає орієнтацію змісту навчання у вищому навчальному закладі на оволодіння студентами ключовими компетентностями, які дають змогу їм вирішувати проблеми у майбутній професійній діяльності. Компетентною особою є така, яка є досвідченою у певній галузі, у певному питанні, повноважною, повноправною у розв'язанні якоїсь справи.

Методична компетентність майбутнього викладача іноземних мов трактується як результат методичної підготовки, що проявляється в здатності ефективно виконувати всі види професійно-методичної діяльності, а також у довготривалій готовності до професійно-методичного і особистісного саморозвитку та самовдосконалення упродовж життя.

Види професійно-методичної діяльності майбутнього викладача іноземних мов зумовлюють реалізацію ним певних психолого-педагогічних функцій: комунікативно-навчальної, конструктивно-планувальної, розвивальної, виховної, гностичної, освітньої, організаційної.

Сучасний викладач іноземних мов вирішує нові професійні завдання, які ще донедавна не входили в коло його компетентностей, а саме: аналіз і вибір стратегій і технологій навчання іноземних мов, інтеграція автентичних матеріалів у навчальний процес з іноземних мов, управління когнітивними і комунікативними діями тих, хто навчається, інтеграція соціокультурних феноменів, розширення системи орієнтирів текстової діяльності, розробка нових видів вправ тощо.

Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов має ґрунтуватися на засадах компетентісного, особистісно-діяльнісного і рефлексивного підходів. Компоненти методичної компетентності складаються із відповідних знань, навичок і вмінь та формують здатність майбутнього викладача іноземних мов до ефективної методично-професійної діяльності. У процесі формування методичної компетентності майбутніх викладачів під час реалізації особистісно-діяльнісного підходу розрізняють поняття навчання (діяльність

викладача) і засвоєння, вивчення, учіння (діяльність студента); характерною є спільна діяльність викладача і студента. Реалізація рефлексивного підходу вимагає таку організацію процесу навчання і учіння з метою формування методичної компетентності, яка б давала можливість для формування і розвитку у студентів рефлексивного знання, мислення, умінь та методичної рефлексії з метою самоаналізу власної діяльності в процесі учіння та її результатів під час педагогічної практики. Рівень сформованості методичної компетентності залежить від набутих студентами методичних знань, сформованих навичок і розвинених умінь.

Для набуття методичних знань доцільно використовувати такі види завдань: тестові завдання множинного / альтернативного / перехресного вибору; клоуз-тест; встановлення коректної послідовності дій викладача, виправлення дій у тексті, що містить теоретичний матеріал тощо. Формулювання завдань має носити особистісний характер, тому що це є мотивувальним фактором для їх виконання і сприяє саморефлексії студентів.

З метою формування методичних навичок і розвитку методичних умінь студентів викладач повинен розробити відповідні навчально-методичні задачі, які слугують засобом навчально-пізнавальної діяльності студентів з оволодіння методичними навичками і вміннями та контролю за рівнем їх сформованості у межах усіх компетенцій і субкомпетенцій, які складають методичну компетентність майбутніх викладачів іноземної мови.

Одним із завдань викладача в процесі формування професійно-методичної підготовки студента є контроль формування методичної компетентності. Діяльність викладача на цьому етапі націлена на спостереження та аналіз результатів навчальних дій студентів з метою оперативного вживання заходів щодо коригування індивідуального учіння і з метою оцінювання і визначення співвідношення між запланованим і реальним результатом навчальних досягнень студентів.

У процесі оцінювання викладачем і самооцінювання студентами їхніх навчальних дій використовуються попередній, поточний і рубіжний види контролю. Попередній

контроль передбачає визначення студентом вихідного рівня володіння методичними знаннями з теми для проектування індивідуального плану учіння. Поточний контроль складається із самоконтролю студентом і контролю викладачем рівня сформованості методичної компетенції. Засобами контролю методичних знань є тестові завдання, а методичних навичок – навчально-методичні задачі.

Тематичний контроль визначає рівень володіння методичними навичками у формуванні окремих видів мовних і мовленнєвих компетентностей. Рубіжний контроль формування методичної компетентності передбачає оцінювання методичних умінь студента розробляти план-конспект практичного заняття та сценарій позааудиторного заходу в реальних умовах організації навчально-виховного процесу.

Неможливо досягти інтенсифікації процесу вивчення і викладання іноземних мов в інтересах зростання мобільності, ефективності міжнародного спілкування, якісного доступу до інформації, інтенсивної особистісної взаємодії без високого рівня сформованості методичної компетентності викладачів іноземної мови; тому перспективними напрямками є дослідження особливостей формування методичної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов та визначення критеріїв оцінювання рівня сформованості їхньої методичної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Майєр Н.В. Особливості формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови у процесі самостійної роботи / Н.В. Майєр // Іноземні мови. – 2016. – №4. – С. 25-29.
3. Майєр Н.В. Концепція формування методичної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов у процесі самостійної роботи / Н.В. Майєр // Іноземні мови. – 2016. – №4. – С. 20-28.
4. Майєр Н.В. Вимоги до сучасного викладача

іноземних мов вищого навчального закладу / Н.В. Майєр // Іноземні мови. – 2013. – №3. – С. 19-24.

5. Діордіященко О. Формування професійної компетентності вчителя іноземних мов на сучасному етапі / Ольга Діордіященко // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. Філологічні науки (мовознавство). – 2010. – Вип. 89 (2). – С. 290–294.

6. Носач О.О. Проблеми професійно направленої підготовки викладачів іноземної мови у вищих навчальних закладах / О.О. Носач, І.В. Петрик. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/930>

7. Поняття методичної компетентності вчителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pedahohikam.net/nervs-1115-1.html>

Яна Казановська
УДПУ імені Павла Тичини

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ

В останні десятиріччя сучасна німецька та англійська мови зазнають активного впливу суспільних трансформацій. Особливо чутливою до цього процесу виявилася лексико-семантична система мов, яка значно розширила ресурси своїх емоційно-експресивних засобів за рахунок запозичення з інших мов світу.

Мова та емоції вважаються двома паралельними системами, кожна з яких впливає на функціонування іншої. Емоції виражають ставлення людини до життєвих ситуацій і проявляються у мові на вербальному рівні. На даному етапі розвитку лінгвістики емоцій існує низка проблем, які визначають декілька головних напрямів досліджень, зокрема і комунікацію емоцій, категоризацію емоцій та емотивний семантичний простір мови.

Актуальність дослідження цієї проблеми обумовлена антропоцентричною спрямованістю сучасного мовознавства,